

Α
Ν
Ο
—
Ι
Ι
Ι
Η

ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Το Ανοιξιακό Τραγούδι Του Έβρου και Του Αϊγαιού

Ο Έβρος τραγουδεί τάνοιξιάτικό του τραγοῦδι, ένα τραγοῦδι καμωμένο από τάλαιφρα κύματά του—σάν δαντέλλα κυπριώτικη— από τὸ θρόισμα τῶν λτιῶν του, πού τοῦ ζώνουν τίς ὄχθες του κι' από τὸ βούισμα τῶν μελισσῶν. Τάηδόνια, παίρνοντάς το από στόμα σέ στόμα τὸ χύνουν μελωδικὸ καὶ νοσταλγικὸ ανάμεσα στὰ παχειὰ φυλλώματα τῶν λτιῶν καὶ σάν ἀλυσσίδα τὸ κατεβάζουν ἀπὸ τίς ψηλές βουνοκορφές καὶ τὰ φαράγγια, κάτω στὰ θαλασσινὰ ἀκρογιάλια τοῦ Αἰγαίου, ὅπου μεθυστικά σκάνει καὶ μαγικά, ἡ τρίλλια τοῦ μεθυσμένου ἀπὸ χαρὰ ἀηδονιοῦ, ἀνάμεσα στίς βραγιές καὶ τίς καλαμιές, πού σχηματίζουν οἱ ἐκβολές του, ὅπου τὸ κύμα ἀνακατώνεται ὀρμητικὸ μὲ τὰ θαλά νερά τῶν τεσσάρων ποταμῶν τῆς Θράκης.

Ἡ ἀνοιξὴ ἔδωκε στὴ γῆ ντυμασιά πού ξετρελλαίνει. Ὁ θρακιώτικος κάμπος μοσχομυρίζει καταπράσινος κι' ἀπέραντος σάν ἐρημιά καὶ τερπνὸς σάν παράδεισος. Τὰ πικνὰ δάση καὶ τὰπάτητα ρουμάνια τῆς γῆς αὐτῆς τοῦ Ὁρφέα, ἀντηχοῦν μὲ τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τάγριμα, πετοῦν καὶ ὑψώνονται σὲ ὕψη ἀφθαστα καὶ ζυγίζονται καὶ χαμηλώνουν καὶ ξαναὑψώνονται γεμάτα ἀνοιξιάτικη ἀνάσα. Καὶ τὰ ζαρκάδια βόσκουν στὰ πλούσια δασὰ λειβάδια καὶ ρουμάνια, πού τὰ πικνώνει ἡ ὕγρασία κι' ὁ καθαρὸς ἀέρας πού μοσχομυρίζει θάλασσα καὶ βουνό. Κι' ὁ Έβρος χιλιόχρονος τραγουδεῖ:

«Ἀπὸ τότε πού εἶμαι καὶ τρέχω στὴ φειδωτὴ μου κοίτη, κατεβάζοντας τὸ κύμα στὰ νερά τοῦ Αἰγαίου, εἶδα τ' ἀνθρώπινα μίσῃ καὶ τὴν κακία νανάβουν καὶ νὰ σβύνουν χιλιάδες φορές μέσα στοὺς θρακιώτικους κάμπους. Ἄκουσα καὶ τὸ ἥμερο τραγοῦδι τῆς ἀγάπης καὶ ρίγησα ἀπὸ τὸ φλογερὸ μήνυμα τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ τῶν ἄγριων λαῶν, πού χύνοντας τὸ μένος τους, ἔσβυναν τὴ γαλήνια ζωὴ ἐδῶ στίς ὄχθες μου, καὶ τὸ τραγοῦδι τῶν πουλιῶν καὶ τὸ θρόισμα τῶν λτιῶν μου.

»Είδα νά περνούν, σάν λύκων κοπάδια, στρατιές
κι όρδες βάρβαρες καί τó γλυκόστομο τραγοῦδι τοῦ Ὀρ-
φέα νά σβύνη καί νά φεύγη τήν πηγὴ τοῦ στὰ μαυρο-
θαλασσίτικα περιγιάλια τῆς θάλασσας τῆς κυματούσας
καί τῆς ἀγριεμένης, τó παίγνιο τῶν ἀνέμων, ὅπου τó
κύμα ζώνεται καί ξεζώνεται καί θεώροτο ἀνεβαίνει καί
μαλακώνει καί ἡμερεύει καί γλύφει, σάν τῇ γλώσσα γα-
ληνεμένου φειδιοῦ, τάκρογιαλία.

»Τὰ νερά μου μυριάδες μυριάδων κορμιά πνίγοντας,
κατέβασαν στὸ Αἰγαίον, στίς ἐκβολές μου. Τὰ κύματά
μου σκέπασαν χιλιάδες κουφάρια, παίρνοντας τὸν
ὕστερον βάρβαρο ἀνασσαμό τους. Εἶδα μπόρες, εἶδα
ἡμέρωσες καί γαληνέματα. Καί μέσ' ἀπ' ὅλα τὰ φριχτά
μηνύματα, μέσ' ἀπ' τίς καταστροφές καί τὰ συντρίμια,
ἐγὼ στέκω καί σέρνω τὸ ρέμα μου νά ἱστορῶ τὰ χαλά-
σματα, νά ἱστορῶ τίς μάνιτες τῶν ἀνθρώπων.

»Πέρα ἐδῶ—ἀνατολικά—ἐπαψε τώρα ν' ἀκούγεται ἡ
μουσικὴ φωνὴ ἐνός λαοῦ, ποὺ χιλιάδες χρόνια στάθηκε
σιμὰ μου, ποὺ μοῦ χάρισε τὸνομά μου καί μοῦ μίλησε
ἡδονικά κι' ἀπλώθηκε δουλευτὴς κάτω ἀπὸ τοὺς ἥσιους
τῶν ἱτιῶν μου. Δὲν ἀκούγεται πιά ἡ νοσταλγικὴ γλώσσα
τῶν μουσικῶν καί τῶν τραγουδιάνων του. Δὲν ἀντηχά
τὸ σουράβλι τοῦ βοσκοῦ καί τῆς βοσκοπούλας τὸ ἐρω-
τικό παραλήρημα καί τῶν τρυγητῶν τάναστενάρια.

»Τώρα βάρβαρη ἰαχὴ καί
ἀγαρινὰ μιλήματα ἀκούονται
μόνο, καί μέτρα βλάσφημα
ὕψωνονται στὸν ἄερα. Καί
μένα τὸ τραγοῦδι μου ἔγινε
θρήνος καί κλάμα τὸ νυχτε-
ρινὸ κύλιγμα στάκρογιαλία
τῆς Τουρκεμένης Αἴνας.

»Κι' ὅταν ἀφουγκράζωμαι
μονάχα τὰ παλιὰ γνώριμα
μουσικά μιλήματα στῇ δε-
ξιά μου ὀχθῇ, τότε ἀναγαλ-
λιάζω καί κυλῶ μὲ τὴν παρ-
ρήγορη συλλογὴ τῶν περα-
σμένων καί τὴν ἐλπίδα τῶν
μελλοῦμενων. Καί ὅμως καί
πάλλοι ἐλάτε νά τραγοῦδη-
σομε τὴν ἀνοίξη, ποὺ ἡ ψυχὴ
ἀναγαλλιάζει».

Κι ὁ Ἔβρος κυλᾷ ἀδιά-
κοπα καί τὸ Αἰγαίον τὸν κα-
ταπίνει αἰώνια.

Καί τὸ Αἰγαίον ἀπαντᾷ
στὸ παράπονό τοῦ Ἐβρου:

«Σὺ ποτάμι αἰώνιο, ποὺ
χύνεις τὰ νερά σου στὸ κύμα
μου καί θολὰ τὰ κατεβάξεις
ἀπὸ τοῦ Σκόμιου τίς νερο-
αὐρμές καί τὰ χιόνια τῆς Ρο-
δόπης καί σχίζοντας κι' ἀβλα-
κώντας τὴν πλούσια γῆ
τῆς Θράκης, ἀνταμώνεις τίς
θυγατέρες σου, τὴν ὀρητικὰ
Ἀρδα καί τὴν Ἐργενα τὴ
σιγαλὴ, τὴν Ἀρδα ἀπὸ τὰ-
πάτητα τῆς Ροδόπης φαράγ-
για καί τὴν Ἐργενα ἀπὸ
τῆς Στράντζας τὰ παρθένα
βουνὰ καί τὸν γιό σου τὸν
ἄγριο Τούτζα, ποὺ κατε-
βαίνει μέσ' ἀπὸ τῆς Μοισίας
τὰ χιονοσκεπασμένα ρουμά-
νια, σὺ ὁ τετραπύταμος Ἐ-
βρος, μὴ θρηνεῖς.

»Ἐγὼ ποὺ καταπίνω τῶν
αἰώνων τὰ φαρμάκια καί
τάκρογιαλία μου ρουφοῦν τὸ
δηλητήριό σας, τώρα νοιώ-
θω τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς, τώρα νοιώ-
θω τὸν πόθο τῆς ἀνοίξεως.

»Νὰ δ' Ὀρφέας ὕψωνει τὸ
τραγοῦδι του γιὰ τὴν καυ-
χησιά, ὅτι εἶναι ὁ πιὸ γλυκό-
φωνος, ὕμνωδεῖ καί ὁ Θασμό-
ρας ὁ τιμωρήμενος ἀπὸ τίς

Μοῦσες νὰ χάσῃ τὴ φωνὴ του καί τὸ τραγοῦδι κι' ὁ
Διόνυσος στήνει τὸ χορὸ τοῦ τὸ βακχικό.

»Ἡ ἀνοίξη εἶναι ὥραία. Ἡ θάλασσα γαλήνεψε καί
ἡμέρεψε, ὅπως ἡμερώνουν καί γαληνεύουν οἱ θυμοὶ καί
τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ὅντας ὁ θυμὸς περάσει. Τὰ
πουλιά κελάδησαν, τὰ ἡδόνια ὕψωσε τὸ μελωδικό του τρα-
γοῦδι, τὸ χελιδόνι τιτίβισε, τὸ γοργὸ φλόαρο λόγο του, ὁ
πελαργὸς προσπερνώντας πελάγη καί βουνὰ μάζεψε τὸ
πτερό του καί στάθηκε πάνω στὴν ὕψηλὴ κάμινο τοῦ τρί-
πατου σπιτιοῦ, ποὺ σηκώνεται πάνω ἀπὸ τὴ γῆ μὲ τὴν τέ-
χνη τοῦ λαϊκοῦ ἀρχιτέκτονα—καί χτύπησε τὴ μύτη του
διαλαλώντας χαρούμενα τὸν ἐρχομό του. Τὸ καράβι
τρικάρτο ὕψωσε πανὶ καί τὸ τραγοῦδι σκαστὸ τοῦ
ναύτη νανουρίζει τὸν καραβοκύρη, ποὺ πάει κατάτσα,
γιομάτος ἐλπίδα, νὰ μὴ τὸ μογάζει τῆς Ἑλλης γιὰ τὴν
Κύζηκο. Καί τραγοῦδεῖ ὁ ναύτης ἀνοιξιάτικα:

Ποῦ πᾶς κατὰ τὴν Αἶνο
Τράβα κουπὶ γιαλὸ—
Τὴ μάνα μου χαιρέτα
Πέστης τῆς παρακαλῶ,

Ταχυὰ θάμαι στὴ Μάκρη
κι' ἀπὲ στὸ Πόρτο Λάγο,
τὴν Κεριακὴ γυρίζω
στῆς Αἴνας τὸ λιμάνι,

Ποῦ σβύνουν τὰ ποτάμια τῆς Θράκης τὰ μεγάλα
ἢ Ἀρδα κι' ἢ Μαρίτσα κι' Ἐργενα κι' ἢ Τούτζα
καί φέρνανε τὴν ἀνοίξη καί τὴν καλοκαιριά.

Εἶμαι ἡ φωνὴ τοῦ Αἰγαίου ποὺ ἀντηχεῖ ἀνοιξιάτικη
καὶ δροσερὴ. Χαρὰ πλημμυρίζει τὰ στήθεια μου καί φου-
σκώνει τὸ κύμα παιγνιδιάρικο καί ζωηρὸ καί τὰ περιγιά-
λια μου βοοῦν ἀπὸ τὸ μελισσιὸ τὸ βούϊσμα, ποὺ βό-
σκει τὸ μέλι καί τὸ μέλι, τώρα, ποὺ ἡ φύση ἀνθοφορεῖ.

Κιὸ ἀγελαδάρης νάτος,
Βαρεῖ τὴν τρομπέττα
ὁ ἀγελαδάρης
καλεῖ τὸ κοπάδι
νά πάη στὴ βοσκὴ
νά πάη στὸ λιβάδι.

Καί μὲ τὴν ἀγκλίτσα,
πά σένα ποδάρι
στεκόμενος, σπρώχνει
ὦ ὦ ὦ μὲ φωνές
τὴν ἀγελαριά.

Φορεῖ τὸ ταγάρι
ὁ ἀγελαδάρης
στὸν ὅμο γιομάτο
ψωμί μελαψὸ
κρομμῦδι κελιά.

Καί νὰ τὸ κοπάδι
γιὰ δέτε πῶς πάει
γκλάν γκλάν τὰ κουδούνια
χτυποῦν πανωτὰ
γκλάν γκλάν δυνατὰ.

Καί τὸ κοπάδι πάει νὰ βοσκήσῃ στὸ πράσινο λι-
βάδι. Ἀκολουθεῖ ὁ Μοῦργος μαῦρος μὲ ἄσπρες βοῦλες.

Κι ἡ βοσκοπούλα τραβᾷ ἴσια τὸν ἑσπερινὸ νὰ γεμί-
σῃ στὸ πηγάδι τὴ στάμνα τῆς—ἕνα πληθὸς κοπέλλες μὲ
χάχανα καί βοές. Καί σάν Ταναγραῖτες κόρες μὲ τὸ
σταμνὶ στὸ κεφάλι γυρίζει ἀπὸ τὸ ὕδρεμα φλυαρώντας
καί σκορπώντας τὰργυρόρχο γέλιο, τὸ γέλιο τῆς χρᾶς,
τῆς φουντωμένης ἐρωτικοῦ πόθου, ἐνῶ τὰ στήθεια, σάν
κυθῶνια—ὅπως θάλεγε ὁ Λουκιανὸς—ἀνεβοκατεβαί-
νουν στὸ λυγρὸ περπάτημά τῆς.

Κι ὁ ἀγρότης θράξ, ποὺ προσμένει ἡ γῆ νὰ καρπί-
σῃ μὲ τὸ λυώσιμο τοῦ χιονιοῦ καί τὸ ἀνθισμα τῆς πλού-
σιας θρακιώτικης γῆς, στεκόμενος στὴ δημοσίᾳ νοιώθει
τὰ στήθεια του νὰ φουσκώνουν, νοιώθει νὰ τὸν ζώνῃ ὁ
ἥμερος καί νὰ θολῶνῃ τὸ μάτι του ἀπὸ ἀγάπη. Τὸ βράδυ
πηδώντας τὸ φράχτη τὸν ἀγκαθωτό, θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ
καταχτήσῃ τὴν ἀδάμαστη κοπέλλα, ποὺ τὴν καταφλο-
γίζει ὁ ἀνοιξιάτικος χυμὸς τῆς ἀγάπης.

Κι' ὁ κάμπος πλούσιος, ἀπὸ τὴ βλάστηση, ποὺ μὲ
τὸ πράσινο σὲ ἀποχωρῶσεις μοιάζει μὲ ταπὶ τῆς ἀνατο-
λῆς ἱστορημένο ἀπὸ χέρι ἐπιδέξιο τεχνήτρας. Οἱ παπα-
ροῦνες, σάν τούρκικα φέσια ὕψωνουν τὸ ἀνάστημά τους
μυριάδες μυριάδων. Τὸ χαμομήλι στρώμα πλούσιο καί τὰ
λουλούδια τοῦ Θεοῦ σὲ χίλιες ἀποχωρῶσεις—ἕνα μπουκέτο
τέχνης ἄφταστο.

Κι' οἱ ζέφυροι φθάνουν ἀπὸ τὸ Αἰγαίον καί ἡ Μαύρη
Θάλασσα, σάν παρθένα τώρα, ντροπαλὴ δροσίζει μὲ
τὸ ροδινὸ τῆς φύσῃ, στέλνοντάς το ἥμερο καί μαλακό.
Ἡ Θράκη ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀνθεῖ. Ἡ ὁμορφία τῆς
σκορπᾷ τὴ χαρὰ καί εὐχαρίστηση. Τὸ μάτι θέλγεται, τὸ
στήθος ἀναπνεύει εὐχάριστα καί τὸ ἀφτί ἡδονίζεται μὲ
τὸ μυρίστομο κελάδημα τῶν πουλιῶν.

Μύριες θωριές τάνοιξιάτικα λουλούδια ἀνθοῦν καί
στολίζουν τὸν κάμπο.

Τὸ λελέκι ἔσθησε τὴ φωλιά του καί τὸ χελιδόνι ψαλ-
λίζει μὲ τὴ γλωσσίσσα του, τοιμάζοντας τὴ νέα του γω-
νιά. Τὰ ἡδόνια ἔξαπολνᾷ τὸ γάργαρα μοναδικὸ τραγοῦδι του.

«Θράκη, τόποι ποὺ μοῦ κάνετε τὴ ζωὴ παράδεισο καί
τὴν ἡδονὴ τῆς ζωῆς βουνό. Σὲ τραγοῦδῶ, σὲ τραγοῦδῶ,
ἐγὼ τὰ ἡδόνια, ὁ βασιλιάς τῆς ἄρισ καί τῆς τρίλλιας, ὁ μο-
ναδικὸς τεχνίτης τοῦ τραγοῦδιοῦ».

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

